

OECD Economic Outlook: June No. 77 - Volume 2005 Issue 1

Summary in Finnish

OECD:n Talousnäkymät: kesäkuu nro 77 - vuosikerta 2005 osa 1

Suomenkielinen tiivistelmä

PÄÄKIRJOITUS

TASAPAINO JA VAUHTI KATOAMASSA?

Kirjoittanut Jean-Philippe Cotis, pääekonomisti

Näkymät tasaisesta elpymisestä OECD-alueella eivät ole toteutuneet. Samalla kun osa näiden näkymistä ovat toteutuneet, kuten Yhdysvaltojen suhteellisen onnistunut ”pehmeä laskeutuminen” ja toiminnan elpyminen Japanissa, euroalueen talouskasvusta puuttuu kuitenkin pysyvä vauhti. Nyt alkaa olla selvää, että huonot olosuhteet (Irakin sota, öljy ja raaka-aineiden hintakriisi, vaihtokurssien heilahtelut jne.) eivät enää riitä perusteluiksi Manner-Euroopan talouden jatkuvasti epäonnistuneisiin elpymisyrittäisiin. Tämän seurauksena OECD:n ja maailmantalouden kasvuennusteet näyttävät vaihtelevan suuresti, vaihdellen Aasian hyvistä näkymistä Yhdysvaltojen alkamassa olevaan kasvuun sekä Euroopan heikkoihin ja epävarmisiin näkymiin. Nämä vastakkaiset taloudelliset näkymät eivät ainakaan vähennä tämänhetkistä valuuttatilien epätasapainoa ja saattavat vaikuttaa hidastavasti maailmanlaajuiseen kokonaiskysyntään. Ei ole kuitenkaan varmaa, että nämä kasvunäkymät tulevat toteutumaan, sillä kuten aina, ne riippuvat makrotaloudellisista ja rakenteellisista politiikoista sekä niiden kyvystä sopeutua yhä globaalimpaan ympäristöön.

Eri alueiden kehitystä tarkasteltaessa voidaan huomata, että Yhdysvalloissa ollaan selvitty talouden höllentymisestä, ja talouskasvu on ollut tavoitteiden mukaista. Vielä

useita vuosia noususuhdanteen alkamisen jälkeen toiminta riippuu vieläkin pitkälti kotimaan kysynnästä, eikä vielä näytä siltä, että nettovienti edesauttaisi elpymistä. Huolimatta jokseenkin tahattomasta tuonnin romahtamisesta ensimmäisen vuosineljänneksen aikana nettoviennin vaikutus kasvuun on ollut melko pieni, vaikka dollarin todellinen efektiivinen vaihtokurssi onkin laskenut huomattavasti.

Manner-Euroopassa vuoden 2004 alkupuoliskon rohkaisevalta näyttäneen nousun jälkeen kasvu heikkeni vuoden jälkipuoliskolla kuluttajien ja liike-elämän luottamuksen laskiessa. Vaikka äkkiseltään katsottuna talouskasvu alkoikin taas elpyä vuoden 2005 alussa, se on jälleen laskenut, eikä ennen tämän vuoden loppua ole nähtävissä selvää nousua. Talouden jyrkkä alamäki johtuu suureksi osaksi euron vahvistumisesta ja öljyhintojen noususta. Se on iskenyt selvästi voimakkaimmin Italian ja Saksan kaltaisiin maihin, joiden kyky toipua ulkoapäin tulevista vaikeuksista on huono, toisin kuin Espanjan ja Pohjoismaiden kaltaisissa pienemmissä talousyksiköissä, joissa ongelmista on selvitty hyvin. Euroalueen kriisialttius tekee lyhyen aikavälin ennusteista hyvin epävarmoja: jotta asteittainen elpyminen toteutuisi, kuten näissä *Talousnäkymissä* ennustetaan, tarvitaan edes hieman pysyvää ulkoista tasapainoa.

Euromaiden heikkoon elpymiseen ja erisuuntaiseen toimintaan on puututtava poliittisin keinoin mahdollisimman nopeasti ja perusteellisesti. On selvää, että tämä asia on hyvin tärkeä asianomaisten maiden kasvunäkymiä ajatellen, mutta sillä on myös jonkin verran vaikutusta Euroopan talous- ja rahaliiton uskottavuuteen. Saksassa ongelmana on kotimaan kysynnän jatkuva lasku huolimatta tuonnin antamista vahvoista virikkeistä. Italiassa kauppasektori, jota korkea inflaatio on heikentänyt jo vuosia, on menettänyt markkinaosuuttaan huolestuttavalla vauhdilla, ja tämä on osaltaan vaikuttanut tämänhetkisen laskusuhdanteen syntyyn.

Euroopan talous- ja rahaliitto on syntymästään saakka tarjonnut jäsenmaille arvokkaita etuja, kuten sisäistä taloudellista vakautta, ennennäkemättömän alhaisia korkotasoja sekä ympäristön, jossa hinnat ovat pysyneet vakaina öljyhintojen noususta huolimatta. Pitkällä tähtäyksellä EMU kuitenkin tarvitsee kaikkien etuja palvellakseen hyvin toimivat tavara-, talous- ja työmarkkinat, ja sen jäsenmaiden talousrakenteiden on oltava selvästi yhdenmukaisia. Poliittista vaikeuksista huolimatta paine Euroopan taloudellisesta yhdentymisestä ja rakenteellisista uudistuksista on edelleen olemassa.

Aasiassa talouskasvu jatkuu edelleen. Suhdanteet osoittavat Japanin talouden elpymisestä vuoden 2004 puolivälin ”liukkaan läikän” jälkeen. Kiinassa kasvuvauhti on kiihtynyt johtuen viennin kasvusta sekä kotimarkkinoiden jonkinasteisesta ylikuumenemisestä, jota viranomaiset ovat yrittäneet hillitä. Itä-Aasian taloudet ovat viime vuosina piristäneet selvästi maailmankauppaa. Tätä tasapainottavaa vaikutusta ei saa jättää huomioimatta niiden vaikuttaessa vähemmän tasapainottavasti muihin maailmantalouden osa-alueisiin, kuten vaihtokurssipolitiikkoihin.

Jatkuvia eroja kotimaan kysynnässä toisaalta Euroopan ja joidenkin Aasian maiden välillä sekä toisaalta Euroopan ja Yhdysvaltojen välillä ei voi jättää huomioimatta. Ottaen huomioon Yhdysvaltojen kestävämmän valuuttatilanteen, sisäsyntyiset paineet olemassaolevien epätasapainojen korjaamiseksi kasvavat entisestään. Jossakin vaiheessa ne saattavat aiheuttaa dollarin jyrkän heikkenemisen, mikä sihteeristön mallisimulaatioiden mukaan aiheuttaa päinvastaisia seurauksia koko OECD-alueella. Konkreettisemmin tarkasteltuna dollarin arvon laskeminen ei pelkästään vähennä

nettotuontia, vaan myös kotimaan kysyntää Japanissa ja Euroopassa, missä palautumiskyky on huono ja raha- ja verotaloudellinen järjestelyvara rajallinen. Vaikka tällä hetkellä tämä ei olekaan kaikkein todennäköisin lopputulos, sen todennäköisyys on kuitenkin jatkuvasti kasvamassa.

Parempi tapa vähentää ulkoista epätasapainoa olisi saada Aasian (Kiina, Japani ym.) ja Manner-Euroopan liikaa säästävät taloudet muuttamaan kasvusuuntaansa kotimaan kysynnän hyväksi, mikä vähentäisi maailmantalouden sopeutumiskustannuksia. Samalla Yhdysvaltojen tulee selkeästi suunnata makroekonomiset politiikkansa, olivat ne sitten vero- tai rahatalouteen liittyviä, kartuttamaan kestävämmän alhaisia kansallisia varojaan.

Joissakin menestyvissä Aasian talouksissa yhteistyöhön liittyvästä sopeutumisesta seuraisi se, että niissä alettaisiin arvostaa vaihtokursseja ja alettaisiin uudestaan arvostaa rahapolitiikkaa, joka keskittyy kotimaan tavoitteisiin, kuten hintojen vakauteen ja tuotannonvaihteluiden tasaamiseen.

Euroopan välitön haaste on saada kotimaan kysyntä taas pysyvään vauhtiin toistuvien epäonnistumisten jälkeen. Sen lisäksi, että voimakas kotimaan kysyntä lisää taloudellista vakautta ja korjaa valuuttatilien tasapainoa, se voi myös auttaa nopeuttamaan taloudellisten uudistusten tekemistä, jos niiden mahdollinen deflatorinen vaikutus saa yleisen mielipiteen puoltamaan niitä monelta osin. Taloudellisten uudistusten onnistuminen ja vahvempi potentiaalinen kasvu puolestaan auttaa Eurooppaa elpymään nopeammin ja kestävämmän paremmin tulevien vaihtokurssimuutosten aiheuttamat kustannukset.

Talouden kysyntäpuolen entistä parempi hallitseminen on siis tulevaisuudessakin keskeinen prioriteetti. Rahapolitiikalla voi olla välittömiä vaikutuksia siten, että se laskee huomattavasti eri keskuspankkien korkotasoa. Tämänhetkessä alhaisen pohjahintainflaation¹ ja heikon kokonaiskysynnän tilanteessa euroalueen rahatilanteen helpottaminen onkin todella tarpeen. Kuten aikaisemmissa *Talousnäkymien* numeroissa on painotettu, joustavampiin ja kuluttajaystävällisempiin vähittäiskaupan markkinoihin tähtääminen saattaa vahvistaa kokonaisuudistusstrategian kysyntää samalla, kun se antaa euroalueen talouksille tehokkaampia rahapoliittisia siirtokanavia taloudellisten laskusuhdanteiden aikana.

Samalla kun *Talousnäkymissä* on ollut runsasta keskustelua oikeudenmukaisen verotuksen tarpeesta, julkisen talouden lujittaminen on ollut OECD-maissa parhaimmillaankin hyvin hidasta. Euroopassa vakaus- ja kasvusopimuksesta tehdyille uudelle ja entistä joustavammalle versiolle tulee antaa tärkeämpi kansallinen merkitys, ja se tulee panna täytäntöön niin, että se todella vähentää nykyisiä budjettiepätasapainoja.

¹ Katso *Talousnäkymien* erikoisnumero, jossa keskitytään ”ydininflaation” indikaattoreihin ja niiden kykyyn ennustaa tulevaa inflaatiokehitystä.

© OECD 2005

Tämä yhteenveto ei ole virallinen OECD-käännös.

Tämän yhteenvedon kopioiminen on sallittua sillä edellytyksellä, että OECD:n tekijänoikeudet ja alkuperäisen julkaisun nimi mainitaan.

Monikieliset yhteenvedot ovat käännettyjä otteita OECD:n julkaisuista, jotka on julkaistu alunperin englanniksi ja ranskaksi.

Julkaisuja on saatavilla maksutta OECD:n verkkokirjastossa osoitteessa www.oecd.org/bookshop/

Lisätietoja antaa: OECD Rights and Translation unit,
Public Affairs and Communications Directorate.

rights@oecd.org

Faksi: +33 (0)1 45 24 13 91

OECD Rights and Translation unit (PAC)
2 rue André-Pascal
75116 Paris
France

Vieraile osaston verkkosivuilla osoitteessa www.oecd.org/rights/

